

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης 75/2016
ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Ε' ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Συνεδρίαση της 29^{ης} Μαρτίου 2016

Σύνθεση:

Πρόεδρος : Μεταξία Ανδροβιτσανέα, Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους

Μέλη : Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Βασιλική Πανταζή, Ελένη Σβολοπούλου, Σταύρος Σπυρόπουλος και Βασίλειος Καραγεώργος, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους

Εισηγήτρια : Βασιλική Πανταζή, Νομική Σύμβουλος του Κράτους

Αρ. Ερωτήματος: Το 86658/26.01.2016 έγγραφο της Α' Γενικής Διεύθυνσης, Δ31 Δ/σης του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Ερώτημα : Ερωτάται αν δικαστική λειτουργός δικαιούται τρίμηνης άδειας με αποδοχές κατά τις διατάξεις του άρθρου 44 παρ.20 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Δικαστικών Λειτουργών και των άρθρων 51 παρ.2 και 53 παρ.1 του Υπαλληλικού Κώδικα.

Επί του ως άνω ερωτήματος, το Ε' Τμήμα του Ν.Σ.Κ. γνωμοδότησε, ομοφώνως, ως ακολούθως :

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

1. Στο με αρ. πρωτ. 86658/26.01.2016 έγγραφο της Α' Γενικής Δ/σης (Δ31 Διεύθυνσης) του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων

Δικαιωμάτων που υπογράφεται από το Γενικό Γραμματέα του ίδιου Υπουργείου, διαλαμβάνεται ότι: δικαστική λειτουργός με τη με αριθμό 111354/2013/14.01.2014 απόφαση έλαβε άδεια ανατροφής κατόπιν γέννησης του δεύτερου τέκνου της, διάρκειας εννέα (9) μηνών και ημερομηνία έναρξης αυτής την 2^α Ιανουαρίου 2014. Στη συνέχεια και ενώ βρισκόταν σε νέα κύηση, υπέβαλε το από 13.06.2014 αίτημά της (αρ. πρωτ. ΥΔΔΑΔ 57477 και 57478/02.07.2014) με το οποίο ζήτησε α) τη διακοπή - αναστολή της ως άνω εννεάμηνης άδειας για το χρονικό διάστημα από 13.05.2014 και μέχρι τη λήξη αυτής στις 02.10.2014 (ήτοι για χρονικό διάστημα τεσσάρων (4) μηνών και δεκαεννέα (19) ημερών) β) την προβλεπόμενη από τις διατάξεις άρθρων 44 παρ. 20. Ν.1756/1988 και 52 παρ. 1 άδεια κυοφορίας δύο (2) μηνών από 13.05.2014 έως και 13.07.2014 (πιθανή ημερομηνία τοκετού), επιφυλασσομένη να αιτηθεί εκ νέου την άδεια για το χρονικό διάστημα το οποίο διέκοψε. Σε εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων εκδόθηκε η με αριθμό 57477, 57478/20.08.2014 απόφαση με την οποία διεκόπη η, χορηγηθείσα με τη με αριθμό 111354/2013/14.01.2014 απόφαση, ειδική άδεια ανατροφής τέκνου και της χορηγήθηκε άδεια κυοφορίας διάρκειας δύο (2) μηνών από 13.05.2014.

Εν συνεχεία και αφού έτεκε, έλαβε την άδεια μητρότητας διάρκειας τριών (3) μηνών και είκοσι έξι (26) ημερών (με τη με αριθμό 64150/20.08.2014 απόφαση) καθώς και την προβλεπόμενη από τις κείμενες διατάξεις άδεια ανατροφής τέκνου διάρκειας εννέα μηνών (με τη με αριθμ. 89338/14.11.2014 ομοία) και ημερομηνία έναρξης αυτής την 1^η Οκτωβρίου 2014.

Ακολούθως και ενώ βρισκόταν σε άδεια ανατροφής τέκνου, υπέβαλε την από 27.02.2014 νεότερη αίτηση με την οποία ζητούσε τη χορήγηση του υπολοίπου της αδειας ανατροφής για το δεύτερο τέκνο της, ήτοι χρονικού διαστήματος τεσσάρων (4) μηνών και δεκαεννέα (19) ημερών (υπολογιζόμενου από 13.05.2014, ημερομηνία διακοπής, έως 02.10.2014 προκαθορισμένη ημερομηνία αρχικής λήξης) την οποία έλαβε με το με αριθμό 19418/18.05.2015 έγγραφο.

Στη συνέχεια υπέβαλε την από 22.10.2015 αίτησή της, η οποία διαβιβάστηκε μέσω του Πρωτοδικείου Αθηνών (με το με αριθμό 9856/29.10.2015 έγγραφό τους), με την οποία ζητά να της χορηγηθεί ειδική τρίμηνη άδεια με αποδοχές για ανατροφή τρίτου τέκνου, βάσει των διατάξεων του άρθρου 44 παρ. 20 του «Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών» (ν.1756/1988) σε συνδυασμό με αυτές των άρθρων 51 παρ. 2 και 53 παρ. 1 του «Κώδικα Δημοσίων Υπαλλήλων» (ν. 3528/2007).

Ενόψει του ιστορικού αυτού η Διοίκηση θέτει το ερώτημα αν είναι δυνατή η χορήγηση της αιτούμενης άδειας.

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

2. Ο κυρωθείς με το άρθρο πρώτο του ν.3528/2007 (Α'26) "Κώδικας Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων", όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, ορίζει τα εξής :

Άρθρο 51

Άδειες χωρίς αποδοχές

« 1. Επιτρέπεται η χορήγηση στον υπάλληλο, μετά από αίτησή του, άδειας χωρίς αποδοχές, εφόσον οι ανάγκες της υπηρεσίας το επιτρέπουν. Η άδεια αυτή δεν μπορεί να υπερβεί τον ένα (1) μήνα εντός του ίδιου ημερολογιακού έτους...

2. Στους υπαλλήλους επιτρέπεται η χορήγηση άδειας χωρίς αποδοχές συνολικής διάρκειας έως «πέντε (5) ετών», ύστερα από αίτησή τους και γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου, για σοβαρούς ιδιωτικούς λόγους. »

Άρθρο 52

Άδειες μητρότητας

«1. Στις υπαλλήλους οι οποίες κυοφορούν, χορηγείται άδεια μητρότητας με πλήρεις αποδοχές, δύο (2) μήνες πριν και τρεις (3) μήνες μετά τον τοκετό. Σε περίπτωση απόκτησης τέκνου πέρα του 3^{ου}, η μετά τον τοκετό άδεια κάθε φορά κατά δύο (2) μήνες...»

Άρθρο 53

Διευκολύνσεις υπαλλήλων με οικογενειακές υποχρεώσεις

1. «Η προβλεπόμενη, από την παράγραφο 2 του άρθρου 51 του παρόντος, άδεια χορηγείται στον φυσικό, θετό και ανάδοχο γονέα υποχρεωτικά, χωρίς γνώμη υπηρεσιακού συμβουλίου, όταν πρόκειται για ανατροφή παιδιού ηλικίας έως και έξι (6) ετών ή έως οκτώ (8) ετών εφόσον η υιοθεσία δεν έχει ολοκληρωθεί μέχρι την ηλικία των έξι (6) ετών. Διάστημα τριών (3) μηνών της άδειας αυτής χορηγείται με πλήρεις αποδοχές στην περίπτωση γέννησης τρίτου (3ου) παιδιού και άνω».

2. Ο χρόνος εργασίας του γονέα υπαλλήλου μειώνεται κατά δύο (2) ώρες ημερησίως εφόσον έχει τέκνα ηλικίας έως δύο (2) ετών και κατά μία (1) ώρα, εφόσον έχει τέκνα ηλικίας από δύο (2) έως τεσσάρων (4) ετών. Ο γονέας υπάλληλος δικαιούται εννέα (9) μήνες άδεια με αποδοχές για ανατροφή παιδιού, εφόσον δεν κάνει χρήση του κατά το προηγούμενο εδάφιο μειωμένου ωραρίου.

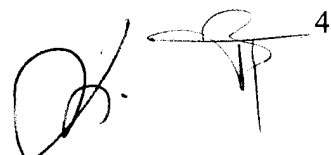
Σε περίπτωση γέννησης διδύμων, τριδύμων κλπ. τέκνων χορηγείται επιπλέον

άδεια ανατροφής, χρονικής διάρκειας έξι (6) μηνών με αποδοχές για κάθε τέκνο πέραν του ενός.»

3. Η γονική άδεια ανατροφής παιδιού θεσπίστηκε για πρώτη φορά με το άρθρο 5 του ν.1483/1984 (Α'153) "εργαζόμενοι με οικογενειακές υποχρεώσεις-εργατική νομοθεσία" για τους εργαζόμενους γονείς του ιδιωτικού τομέα, που όριζε τα εξής: «1 .Ο γονέας που έχει τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 1 και εργάζεται σε επιχείρηση ή εκμετάλλευση που απασχολεί τουλάχιστον εκατό (100) άτομα, εάν: α) έχει συμπληρώσει ένα (1) χρόνο εργασίας στον ίδιο εργοδότη και β) ο άλλος γονέας εργάζεται έξω από το σπίτι, δικαιούται να λάβει γονική άδεια ανατροφής του παιδιού, στο χρονικό διάστημα από τη λήξη της άδειας μητρότητας μέχρις ότου το παιδί συμπληρώσει ηλικία δυόμισυ (2 1/2) ετών. Η άδεια αυτή είναι χωρίς αποδοχές, η διάρκειά της μπορεί να φθάσει έως τρεις (3) μήνες για κάθε γονέα και δίνεται από τον εργοδότη, με βάση τη σειρά προτεραιότητας των αιτήσεων των ενδιαφερομένων δικαιούχων, μέχρι να καλυφθεί ποσοστό 8% του συνόλου των απασχολούμενων στην επιχείρηση για κάθε ημερολογιακό έτος».

4. Με την Οδηγία 96/34/ΕΚ του Συμβουλίου, που καθιέρωσε στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης την αρχή της εναρμόνισης της επαγγελματικής με την οικογενειακή ζωή ως φυσικό συμπλήρωμα της αρχής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ ανδρών -γυναικών, αναγνωρίσθηκε στους εργαζόμενους στον ιδιωτικό και το δημόσιο τομέα - άνδρες και γυναίκες- ατομικό δικαίωμα για τη λήψη άδειας για την ανατροφή παιδιού τρεισήμισυ (3 1/2) μηνών χωρίς αποδοχές.

5. Με το άρθρο 25 παρ.1 του ν.2639/1998 (Α' 205) αντικαταστάθηκε η παρ.1 του άρθρου 5 του ν.1483/1984, που θέσπισε τη γονική άδεια ανατροφής για κάθε εργαζόμενο γονέα του ιδιωτικού δικαίου και οι ρυθμίσεις της επεκτάθηκαν στους απασχολούμενους στο Δημόσιο, τα ΝΠΔΔ και τους ΟΤΑ ως εξής : «1 .Ο γονέας που έχει τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 1 και έχει συμπληρώσει ένα (1) χρόνο εργασίας στον ίδιο εργοδότη δικαιούται να λάβει γονική άδεια ανατροφής του παιδιού, στο χρονικό διάστημα από τη λήξη της άδειας μητρότητας μέχρις ότου το παιδί συμπληρώσει ηλικία τριών και μισό (3 1/2) ετών. Η άδεια αυτή είναι χωρίς αποδοχές, η διάρκειά της μπορεί να φθάσει τους τρεις και μισό (3 1/2) μήνες για κάθε γονέα και δίνεται από τον εργοδότη, με βάση τη σειρά προτεραιότητας των απασχολούμενων στην επιχείρηση για κάθε ημερολογιακό έτος. Οι ρυθμίσεις της παρούσας παραγράφου ισχύουν και για τους απασχολούμενους στο Δημόσιο, τα Ν.Π.Λ.Δ. και τους οργανισμούς τοπικής

 4

αυτοδιοίκησης...»

6. Ο ν.4075/2012 (Α'89) : «Θέματα Κανονισμού Ασφάλισης ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, Ασφαλ. φορέων, προσαρμογή νομοθεσίας στην Οδηγία 2010/18/ΕΕ»

Στο ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ, που επιγράφεται ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2010/18/ΕΕ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 8^{ης} ΜΑΡΤΙΟΥ 2010 ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ-ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΓΟΝΙΚΗ ΑΔΕΙΑ ΠΟΥ ΣΥΝΗΦΘΗ ΑΠΟ ΤΙΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ BUSINESSSEUROPE, UEARME, CEEP ΚΑΙ ETUC ΚΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 96/34/3Κ », ορίζει

στο άρθρο 48 (άρθρα 1 και 3 της Οδηγίας) ότι: «Σκοπός των άρθρων 49 έως 55 του παρόντος Κεφαλαίου είναι η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2010/18/ΕΕ του Συμβουλίου της 3^{ης} Μαρτίου 2010 σχετικά με την εφαρμογή της αναθεωρημένης συμφωνίας - πλαισίου για τη γονική άδεια, η οποία έχει συναφθεί στις 18 Ιουνίου 2009 από τις διακλαδικές οργανώσεις των Ευρωπαίων κοινωνικών εταίρων (BUSINESSSEUROPE, UEARME, CEEP και ETUC)»,

στο άρθρο 49 Πεδίο εφαρμογής (ρήτρα 1 της συμφωνίας - πλαισίου Παράρτημα της Οδηγίας) ότι: «2. Οι διατάξεις των άρθρων 49 έως 55 του παρόντος Κεφαλαίου εφαρμόζονται σε όλους τους εργαζόμενους γονείς, φυσικούς, θετούς ή ανάδοχους, που απασχολούνται στον ιδιωτικό, το δημόσιο τομέα, τα Ν.Π.Δ.Δ., τους Ο.Τ.Α. και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπως οριοθετείται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 1 του ν.1256/1982 (Α65)»,

στο άρθρο 50 Γονική άδεια ανατροφής - Δικαιούχοι (ρήτρες 2 έως 4 της συμφωνίας - πλαισίου Παράρτημα της Οδηγίας) Όροι και προϋποθέσεις ότι : «1 .Ο εργαζόμενος γονέας έχει δικαίωμα γονικής άδειας ανατροφής του παιδιού μέχρις ότου συμπληρώσει την ηλικία των έξι (6) ετών, με σκοπό την εκπλήρωση των ελάχιστων υποχρεώσεων ανατροφής προς αυτό 2...3. Η γονική άδεια ανατροφής είναι άνευ αποδοχών, χορηγείται εγγράφως για περίοδο τουλάχιστον τεσσάρων (4) μηνών και αποτελεί ατομικό δικαίωμα κάθε γονέα, χωρίς δυνατότητα μεταβίβασης.»

και στο άρθρο 54 τελικές διατάξεις (ρήτρα 8 της συμφωνίας - πλαισίου Παράρτημα της Οδηγίας) ότι: «1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργείται κάθε γενική ή ειδική διάταξη που ρυθμίζει δυσμενέστερα τα θέματα του παρόντος, καθώς και οι διατάξεις των άρθρων 5 και 6 του ν.1483/1984 (Α153) και

του άρθρου 25 του ν. 2639/1998 (Α 205). 4. Η γονική άδεια των άρθρων 51 και 52 του παρόντος νόμου δεν καταργεί και δεν επηρεάζει τη χορήγηση άλλων δικαιωμάτων που αφορούν στη διευκόλυνση των γονέων για την ανατροφή του παιδιού, για το θηλασμό και τη φροντίδα του παιδιού ή για λόγους που συνδέονται με την οικογένεια».

7. Εξάλλου, ο κυρωθείς με το πρώτο άρθρο του ν. 1756/1988 (Α' 35) "Κώδικας Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών" (ΚΟΔΚΔΛ), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, ορίζει τα εξής:

Άρθρο 44 κανονική άδεια

«1. Στο δικαστικό λειτουργό, ύστερα από αίτησή του και εφ' όσον το επιτρέπουν οι ανάγκες της υπηρεσίας, είναι δυνατό να χορηγηθεί άδεια α) μέχρι ένα μήνα, αν έχει δημόσια υπηρεσία τουλάχιστον ενός έτους ...

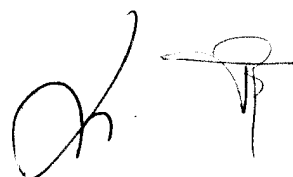
20. Η δικαστική λειτουργός που κυοφορεί έχει δικαίωμα άδειας πριν και μετά τον τοκετό, κατά τις διατάξεις που ισχύουν για τους πολιτικούς διοικητικούς υπαλλήλους του κράτους.

21. Στο γονέα δικαστικό λειτουργό χορηγείται, με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και ύστερα από αίτησή του, άδεια εννέα (9) μηνών με αποδοχές για ανατροφή τέκνου. Σε περίπτωση πολύδυμης κύησης, η παραπάνω προβλεπόμενη άδεια εννέα (9) μηνών για ανατροφή τέκνου με αποδοχές προσαυξάνεται, κατά έξι (6) μήνες για κάθε τέκνο πέραν του ενός....

24. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 του Άρθρου 5 του Ν. 1483/1984, όπως αντικαταστάθηκαν από τις διατάξεις του Άρθρου 25 του Ν. 2639/1998, ισχύουν και για τους δικαστικούς λειτουργούς».

8. Με το άρθρο 52 παρ.2 του ν. 3160/2003 (Α' 65/30.06.2003) χορηγήθηκε και στους δικαστικούς λειτουργούς η προβλεπόμενη από το άρθρο 5 του ν. 1483/1984, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 25 του ν. 2639/1998, και ισχύουσα για όλους τους εργαζόμενους του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, γονική άδεια χωρίς αποδοχές για την ανατροφή τέκνου, διάρκειας το πολύ 3,5 μηνών. Η ρύθμιση δε αυτή εντάχθηκε ως παράγραφος 22 (και ήδη 24) στο άρθρο 44 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών, σύμφωνα δε με την εισηγητική έκθεση επί του άρθρου 52 του ν. 3160/2003, η ρύθμιση επιβάλλεται για τη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο της κοινοτικής οδηγίας 96/34 ΕΚ.

9. Μετά τη με αρ. 3216/2003 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου

Επικρατείας, ο νομοθέτης προέβλεψε περαιτέρω διευκόλυνση για τη μητέρα δίκαστική λειτουργό (που ισχύει πλέον και για τον πατέρα δικαστή) και συγκεκριμένα με τη ρύθμιση του άρθρου 1 του ν.3528/2004, που εντάχθηκε ως νέα παράγραφος 21 στο άρθρο 44 του Κώδικα Δικαστικών Λειτουργιών, αναγνώρισε δικαίωμα εννεάμηνης άδειας με αποδοχές για ανατροφή τέκνου.

10. Με την 472/2012 γνωμοδότηση Ν.Σ.Κ. έγινε δεκτό ότι κατά την έννοια της προπαρατεθείσας διάταξης της παρ. 24 του αρ.44 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων, που ισχύει και μετά την κατάργηση των παραπεμπόμενων με αυτή διατάξεων των άρθρων 5 και 6 του ν.1483/1984, η παραπομπή της διάταξης της παρ.24 του άρθρου 44 του παραπάνω κώδικα (ΚΟΔΚΔΛ), για το θέμα που αυτή ρυθμίζει (γονική άδεια ανατροφής χωρίς αποδοχές) στις διατάξεις των αρ.5 και 6 του ν.1483/1984, περιλαμβάνει και την τροποποίηση των παραπεμπόμενων διατάξεων, που έγινε με τη διάταξη του αρ. 50 του ν.4075/2012 , που αποτελεί μεταρρύθμιση επί το ευμενέστερο των διατάξεων των αρ.5 και 6 του ν.1483/1984 (μεταξύ άλλων αυξάνεται ο ελάχιστος χρόνος γονικής άδειας από 3 ½ μήνες σε 4 μήνες), διότι από το πνεύμα και το σκοπό τόσο των παραπεμπόμενων διατάξεων των αρ. 5 και 6 του ν.1483/1984 όσο και των μεταρρυθμιστικών των αρ. 49,50 και 54 του ν.4075/2012, συνάγεται σαφώς η βούληση του νομοθέτη να εξομοιώσει ως προς το θέμα αυτό τους δικαστικούς λειτουργούς με τους εργαζόμενους του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα και συνεπώς δικαιούται και ο γονέας δικαστικός λειτουργός γονική άδεια ανατροφής άνευ αποδοχών για περίοδο τεσσάρων μηνών.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

Από τις προεκτεθείσες διατάξεις προκύπτουν τα εξής:

11. Ο Υπαλληλικός Κώδικας, σε εκπλήρωση σχετικής υποχρέωσης που θέτουν τόσο οι διατάξεις του άρθρου 21 του Συντάγματος όσο και οι διατάξεις του ενωσιακού δικαίου, πέραν της άδειας μητρότητας με αποδοχές για τις μητέρες δημοσίων υπαλλήλους διάρκειας πέντε μηνών (δύο μήνες πριν και τρεις μήνες μετά τον τοκετό), προβλέπει, προς ικανοποίηση της ανάγκης ανατροφής παιδιού, αφενός μεν άδεια άνευ αποδοχών που χορηγείται υποχρεωτικά σε κάθε γονέα δημόσιο υπάλληλο που την αιτείται και η οποία έχει διάρκεια μέχρι πέντε έτη, τρεις μήνες δε από το διάστημα αυτό είναι με αποδοχές για τους τρίτεκνους και πολύτεκνους γονείς, αφετέρου δε, ως περαιτέρω διευκόλυνση, τη δυνατότητα κάθε γονέα δημοσίου υπαλλήλου να έχει για την ανατροφή του τέκνου του ή μειωμένο

ωράριο επί τέσσερα έτη ή εννεάμηνη άδεια με αποδοχές.

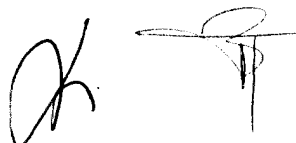
Η γονική άδεια ανατροφής τέκνου χωρίς αποδοχές, που θεσπίστηκε με το άρθρο 5 του ν.1483/1984 για κάθε εργαζόμενο γονέα του ιδιωτικού δικαίου και είχε διάρκεια 3,5 μήνες, επεκτάθηκε στο Δημόσιο με το άρθρο 25 του ν.2639/1988.

12. Ο πρώτος Υπαλληλικός Κώδικας που ρύθμισε τη γονική άδεια ανατροφής τέκνου χωρίς αποδοχές, ήταν ο προϊσχύσας «Κώδικας Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων ΝΠΔΔ» που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν.2683/1999 (Α'19), ο οποίος όριζε στο μεν άρθρο 51 «...2. Στους υπαλλήλους επιτρέπεται η χορήγηση άδειας άνευ αποδοχών συνολικής διάρκειας έως δύο(2) ετών, ύστερα από αίτησή του και γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου, για σοβαρούς ιδιωτικούς λόγους... », στο δε άρθρο 53 «1. Η προβλεπόμενη από την παρ.2 του άρθρου 51 άδεια χορηγείται υποχρεωτικά, χωρίς γνώμη υπηρεσιακού συμβουλίου, όταν πρόκειται για ανατροφή παιδιού ηλικίας έως και έξι (6) ετών »

Οι διατάξεις αυτές θεωρήθηκε ότι είχαν καλύψει τις διατάξεις των αρ.1 παρ.1 επ ν.1483/1984 και του αρ.25 ν.2683/1999 και γι' αυτό οι τελευταίες, ενόψει της ρύθμισης του ίδιου θέματος από τον παραπάνω Κώδικα, δεν ίσχυαν ως προς τους δημοσίους υπαλλήλους, κατ' αρ.172 παρ.7 του ίδιου ως άνω Κώδικα (Τάχος-Συμεωνίδης, ΕρμΥΚ, έκδοση 2004, τόμος Α, άρθρο 53, σελ.635).

13. Στον ισχύοντα Υπαλληλικό Κώδικα η γονική άδεια ανατροφής τέκνου χωρίς αποδοχές ρυθμίζεται από την παρ.1 του άρθρου 53 που προβλέπει ότι, μετά από αίτηση, χορηγείται στο γονέα υπάλληλο υποχρεωτικά, χωρίς γνώμη υπηρεσιακού συμβουλίου, άδεια χωρίς αποδοχές για ανατροφή τέκνου συνολικής διάρκειας έως πέντε ετών, εάν δε πρόκειται για τρίτεκνο ή πολύτεκνο γονέα, διάστημα τριών μηνών από την παραπάνω άδεια χορηγείται με πλήρεις αποδοχές.

14. Και ο ΚΟΔΚΔΛ προβλέπει ειδικά ρυθμίσεις για την ανατροφή των τέκνων των δικαστικών λειτουργών που προσιδιάζουν στις συνθήκες άσκησης του λειτουργήματός τους. Ειδικότερα, με την παράγραφο 20 του άρθρου 44 του ΚΟΔΚΔΛ, προβλέπει και για τις μητέρες δικαστικούς λειτουργούς την άδεια μητρότητας με αποδοχές, που ισχύει για τις μητέρες δημοσίους υπαλλήλους και έχει διάρκεια πέντε μήνες και με την παράγραφο 24 του ίδιου άρθρου κατοχυρώνει και για κάθε γονέα δικαστικό λειτουργό τον ελάχιστο κανόνα της κοινοτικής οδηγίας που ισχύει οριζόντια για όλους τους εργαζόμενους γονείς – άνδρες και γυναίκες – στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, που είναι το ατομικό δικαίωμα γονικής άδειας για

την ανατροφή παιδιού, το οποίο υπό την ισχύ της οδηγίας 96/34 ήταν 3,5 μηνών χωρίς αποδοχές, μετά δε την αναθεώρησή της με τη νεώτερη οδηγία 2010/18/ΕΕ, που ενσωματώθηκε στο εσωτερικό δίκαιο με το ν.4075/2012, είναι τέσσερις μήνες χωρίς αποδοχές και παράλληλα προβλέπει, με την παράγραφο 21 του ίδιου άρθρου, για το γονέα δικαστικό λειτουργό, εννεάμηνη άδεια με πλήρεις αποδοχές ως περαιτέρω διευκόλυνση για την επίτευξη της επικοινωνίας μεταξύ γονέα και τέκνου, ρύθμιση που αποτελεί επέκταση του ευεργετικού μέτρου της γονικής άδειας της Οδηγίας.

15. Σύμφωνα με τις με αρ. 3590,3591/2013 αποφάσεις της Ολομέλειας του ΣΤΕ επειδή από το άρθρο 21 του Συντάγματος που αποσκοπεί στην αντιμετώπιση του οξυμένου δημογραφικού προβλήματος της χώρας και θέτει την μητρότητα και την παιδική ηλικία υπό την προστασία του κράτους, απορρέει υποχρέωση του κοινού νομοθέτη να θεσπίζει ρυθμίσεις για τη χορήγηση άδειας με σκοπό την ανατροφή των τέκνων των εργαζομένων, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται και οι δικαστικοί λειτουργοί. Η υποχρέωση αυτή απορρέει, επίσης, από το άρθρο 33 παρ. 2 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτελεί δε αρχή του ενωσιακού δικαίου περί συμφιλίωσης της οικογενειακής και της επαγγελματικής ζωής, η οποία εκφράσθηκε αρχικά με τις διατάξεις της Οδηγίας 96/34/ΕΚ του Συμβουλίου και ήδη με τις διατάξεις της Οδηγίας 2010/18/ΕΕ του Συμβουλίου. Προς εκπλήρωση αυτής της συνταγματικής και ενωσιακής επιταγής ο νομοθέτης διαθέτει ευρεία ευχέρεια ως προς τον καθορισμό των προϋποθέσεων χορήγησης της άδειας ανατροφής τέκνου και της χρονικής διάρκειάς της, με μόνη δέσμευση το ελάχιστο όριο των τεσσάρων μηνών που θέτει η Οδηγία 2010/18/ΕΕ, καθώς και του τρόπου χορήγησής της. Στο πλαίσιο αυτής της ευρείας ευχέρειας ο νομοθέτης μπορεί να ορίζει, μεταξύ των άλλων, διαφορετική χρονική διάρκεια της άδειας ανατροφής τέκνου για κατηγορίες δημοσίων λειτουργών και υπαλλήλων λαμβάνοντας υπόψη, ως προς τον ειδικότερο προσδιορισμό των χρονικών ορίων της εν λόγω άδειας, τη φύση των καθηκόντων που ασκούν οι ως άνω λειτουργοί και υπάλληλοι και τη σημασία τους για τη λειτουργία του κράτους, καθώς και τις ιδιαίτερες συνθήκες υπό τις οποίες ασκούνται τα καθήκοντα αυτά, προκειμένου να εναρμονίζεται, ενόψει αυτών των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών, η επαγγελματική με την οικογενειακή ζωή, κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζονται αφενός το δικαίωμα του εργαζόμενου γονέα να αφιερώνεται για ορισμένο χρόνο στην ανατροφή του τέκνου του και αφετέρου οι ανάγκες της υπηρεσίας.»

16. Ο νομοθέτης, ρυθμίζοντας και για τους δικαστές τη γονική άδεια άνευ αποδοχών για ανατροφή τέκνου, υιοθέτησε τον ελάχιστο κανόνα της Κοινοτικής Οδηγίας, που υπό την ισχύ της οδηγίας 2010/18/ΕΕ είναι τέσσερις μήνες, σταθμίζοντας αφενός μεν την ανάγκη επικοινωνίας γονέα και παιδιού που είναι απαραίτητη για να δημιουργηθεί ο μεταξύ τους στενός ψυχικός σύνδεσμος, αφ' ετέρου δε τις ιδιαίτερες συνθήκες ασκήσεως του δικαστικού λειτουργήματος και την ιδιαιτερότητα των καθηκόντων των δικαστικών λειτουργών προς αποφυγή προβλημάτων στο χώρο της δικαιοσύνης, καθώς η εύρυθμη και ταχεία απονομή αυτής αποτελεί σκοπό δημοσίου συμφέροντος (ΣτΕ 178/2006,587/2006). Η υπερβολική δε καθυστέρηση δημιουργεί αντίθεση και ως προς το Σύνταγμα και προς τις διατάξεις της ΕΣΔΑ και του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως τονίζεται και στο γενικό μέρος της αιτιολογικής έκθεσης του ν.4055/2012, στην οποία διαλαμβάνονται επίσης στατιστικά στοιχεία σύμφωνα με τα οποία η χώρα μας έχει καταδικασθεί με αποφάσεις του ΕΔΔΑ για καθυστέρηση σε 360 υποθέσεις και σε καταβολή 8.500.000 ευρώ ως αποζημίωση για τον ίδιο λόγο.

17. Από την επισκόπηση των προεκτεθεισών διατάξεων, προκύπτει ότι ο Υπαλληλικός Κώδικας και ο Κώδικας Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών ρυθμίζουν αυτοτελώς και με διαφορετικό τρόπο τη γονική άδεια ανατροφής τέκνου χωρίς αποδοχές.

Κατ' αρχήν, η παραπομπή που γίνεται από τη διάταξη του άρθρου 44 παρ.20 του ΚΟΔΚΔΛ "στις διατάξεις που ισχύουν για τους πολιτικούς διοικητικούς υπαλλήλους του κράτους", αναφέρεται μόνο στη διάταξη του άρθρου 52 παρ.1 του ΥΚ, που προβλέπει τη χορήγηση της άδειας μητρότητας πριν και μετά τον τοκετό και δεν καταλαμβάνει και τη ρύθμιση της παρ.1 του άρθρου 53 του ίδιου Κώδικα σχετικά με το δικαίωμα λήψης γονικής άδειας ανατροφής χωρίς αποδοχές. Το δικαίωμα αυτό ρυθμίζεται ειδικώς, με τη διάταξη της παρ.24 του άρθρου 44 του ΚΟΔΚΔΛ, που προστέθηκε αρχικώς ως παρ.22 με το άρθρο 58 του ν.3160/2003, η οποία, δεν παρέπεμψε, όσον αφορά τους δικαστικούς λειτουργούς, στον τότε ισχύοντα Υπαλληλικό Κώδικα (Ν.2683/1999), ως προς τη γονική άδεια ανατροφής τέκνου χωρίς αποδοχές, αλλά στο άρθρο 5 παρ.1 του ν.1483/1984, και κατά συνέπεια, ο νομοθέτης θέλησε την εφαρμογή της προβλεπόμενης στο άρθρο αυτό ρύθμισης για την άδεια ανατροφής τέκνου χωρίς αποδοχές και για τους δικαστικούς λειτουργούς, ασυνδέτως προς τα ισχύοντα για τους δημοσίους

υπαλλήλους (ΣΤΕ 3257/2010). Γι' αυτό και δεν μπορεί να εφαρμοσθεί και στον τρίτεκνο ή πολύτεκνο γονέα δικαστικό λειτουργό το τελευταίο εδάφιο της παρ.1 του άρθρου 53 του Υ.Κ. που προβλέπει ότι τρίμηνο διάστημα της χορηγούμενης στον γονέα δημόσιο υπάλληλο άνευ αποδοχών άδειας ανατροφής καλύπτεται με αποδοχές στην περίπτωση γέννησης τρίτου τέκνου και άνω.

Ούτε είναι δυνατή ανάλογη εφαρμογή του εδαφίου αυτού και στους τρίτεκνους ή πολύτεκνους γονείς δικαστικούς λειτουργούς διότι ο νομοθέτης, ρυθμίζοντας την άδεια ανατροφής τέκνου των δικαστικών λειτουργών, στάθμισε τις ανάγκες της δικαιοσύνης και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του δικαστικού λειτουργήματος δεδομένου ότι οι δικαστικοί λειτουργοί αποτελούν, έναντι των δημοσίων υπαλλήλων, διαφορετική κατηγορία η οποία έχει ως αποστολή την άσκηση του δικαιοδοτικού έργου και τελεί υπό ειδικό καθεστώς συνταγματικών εγγυήσεων, ασκούν δε τα καθήκοντά τους υπό διαφορετικές συνθήκες και, παρά τον όγκο και τις δυσχέρειες του έργου τους, λόγω της φύσης της εργασίας τους, κατά κανόνα δεν έχουν υποχρέωση τήρησης συγκεκριμένου καθημερινού ωραρίου (ολ.ΣΤΕ 3216/2003, ΣΤΕ 3257,3258/2010), απολαύουν δε και ειδικού μισθολογίου.

18. Η μη εφαρμογή δε των ως άνω ευνοϊκότερων διατάξεων των άρθρων 51 παρ. 2 και 53 παρ. 1 του Υπαλληλικού Κώδικα επί των δικαστικών λειτουργών δεν συνιστά παράβαση της αρχής της ισότητας (άρθρο 4 παρ. 1 του Συντάγματος), δεδομένου ότι, όπως προεκτέθηκε, οι δικαστικοί λειτουργοί, ενόψει και της φύσεως των καθηκόντων τους, τελούν υπό διαφορετικές συνθήκες σε σχέση με τους δημοσίους υπαλλήλους (ΣΤΕ 3257/2010). Ούτε συνιστά παράβαση του άρθρου 21 παρ. 1 του Συντάγματος, διότι η κατοχυρούμενη από την εν λόγω συνταγματική διάταξη προστασία της οικογένειας εξυπηρετείται εν προκειμένω με την προαναφερθείσα ρύθμιση του άρθρου 5 παρ. 1 του ν. 1483/1984 που ισχύει και για τους δικαστικούς λειτουργούς (ΣΤΕ 3257/2010).

19. Τέλος, η μη εφαρμογή των ανωτέρω ευμενεστέρων διατάξεων του Υπαλληλικού Κώδικα και επί των δικαστικών λειτουργών δεν επιβάλλεται ούτε από την Οδηγία 2010/18/ΕΕ περί γονικής άδειας, αφού η εν λόγω Οδηγία προβλέπει ως ελάχιστο κανόνα γονικής άδειας τους τέσσερις μήνες χωρίς αποδοχές, περαιτέρω δε δεν αποκλείει τη διαφοροποίηση της άδειας διάφορων επαγγελματικών κατηγοριών ανάλογα και με τη φύση των καθηκόντων τους (ΣΤΕ 3257/2010,3311/2007).

Συνεπώς σύμφωνα με τα ανωτέρω, δεν εφαρμόζεται επί των δικαστικών

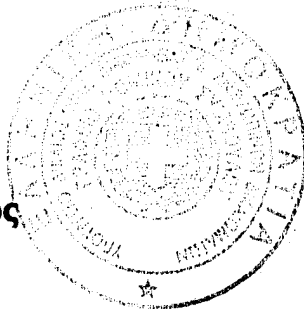
λειτουργών το τελευταίο εδάφιο της παρ.1 του άρθρου 53 του Υπαλληλικού Κώδικα.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

20. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων και με βάση το διδόμενο από την υπηρεσία ιστορικό, επί του τεθέντος ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Ε' Τμήμα) γνωμοδοτεί, ομοφώνως, ότι δεν είναι δυνατή η χορήγηση ειδικής τρίμηνης άδειας με αποδοχές στην αιτούσα δικαστική λειτουργό για ανατροφή τρίτου τέκνου, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 44 παρ.20 του ν.1756/1988 σε συνδυασμό με αυτές των άρθρων 51 παρ.2 και 53 παρ.1 του ν.3528/2007

V. Συνεπώς, επί του τεθέντος ερωτήματος αρμόζει, κατά τη γνώμη του Ε' Τμήματος του Ν.Σ.Κ., αρνητική απάντηση.

**Θεωρήθηκε
Αθήνα, 07.04.2016**

Η Πρόεδρος του Τμήματος

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Metaxia Androbitsanea'.

Μεταξία Ανδροβίτσανέα

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Basiliki Pantazhi'.

Βασιλική Πανταζή

Νομική Σύμβουλος του Κράτους